

Казем Тарек Аділ Казем,
Тимчасовий повірений у справах
Республіки Ірак в Україні

ДРУЖБА ТА СПІВПРАЦЯ МІЖ РЕСПУБЛІКОЮ ІРАК І УКРАЇНОЮ

— *Ваша Високоповажносте, розкажіть, будь ласка, коротко про іраксько-українські відносини.*

— На 16 грудня 2025 року припадає 33-тя річниця офіційного встановлення дипломатичних відносин між Республікою Ірак та Україною, але насправді історія дружби та співпраці між двома країнами сягає 60-х років минулого століття. Ці відносини, які й далі розвиваються в різних сферах, ще більше зміцнилися після проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року. І Посольство Іраку з моменту свого офіційного відкриття в Києві 22 червня 2009 року прагнуло й прагне поглибити співпрацю в політичній, економічній, культурній та інших сферах на благо спільних інтересів. Дипломатична місія Іраку не припинила своєї діяльності, взаємодіючи з українською стороною та захищаючи інтереси іракської громади в Україні, попри складні обставини, в яких перебуває Україна внаслідок початку прикрої війни (повномасштабного вторгнення. — *Ред.*) 24 лютого 2022 року. Протягом історичного шляху дипломатичних відносин між нашими країнами відбулися численні двосторонні заходи, взаємні візити, зустрічі й контакти між посадовцями на різних рівнях.

— Під час першого Глобального саміту миру у Швейцарії, який відбувся 15 червня 2024 року, тодішній Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба зустрівся зі своїм іракським колегою Фуадом Хусейном. Як Ви оцінюєте важливість і результати цієї зустрічі? Яка роль Республіки Ірак у зусиллях, спрямованих на припинення російської війни проти України?

— Ґрунтуючись на прихильності Уряду Іраку до глобальних миру й безпеки та дипломатичного врегулювання збройних конфліктів, Ірак приєднався до арабської міністерської контактної групи з питань кризи в Україні, до якої ввійшли міністри закордонних справ Алжиру, Єгипту, Іраку, Йорданії, Об'єднаних Арабських Еміратів і Судану, а також Генеральний секретар Ліги арабських держав. Група була створена згідно з резолюцією Ради Ліги арабських держав у березні 2022 року для відстежування та проведення необхідних консультацій і контактування зі сторонами, дотичними до української кризи, з метою сприяти пошуку її дипломатичного розв'язання. Це пояснює й участь віцепрем'єр-міністра, Міністра закордонних справ Республіки Ірак Фуада Хусейна у першому Глобальному саміті миру, на полях якого він зустрівся з тодішнім Міністром закордонних справ України Дмитром Кулебою. Цьому передувала ще одна зустріч двох міністрів під час Мюнхенської конференції з безпеки 18 лютого 2023 року, після якої Міністр Кулеба відвідав Ірак 17 квітня того ж року. У цьому дипломатичному контексті двосторонніх зв'язків можна зазначити, що Прем'єр-міністр Республіки Ірак Мухаммад Шіа Ас-Судані отримав 10 квітня 2023 року телефонний дзвінок від Президента України Володимира Зеленського, а 19 травня 2023 року сторони зустрілися на полях 32-го саміту Ліги арабських держав у Королівстві Саудівська Аравія. Вдруге Прем'єр-міністр Республіки Ірак одержав телефонний дзвінок від Президента України 21 травня 2024 року. Усі ці політичні дії, серед іншого, корелюють із нейтральною позицією Іраку щодо російсько-української війни, яка полягає в тому, щоб не ставати на бік однієї сторони проти другої, дотримуючись у такий спосіб положень Конституції Іраку; закликати до діалогу й мирного врегулювання конфлікту за участю всіх його сторін, а також до підтримки зусиль, спрямованих на припинення цієї війни і сприяння мирним ініціативам, націленим на пошук справжнього й сталого розв'язання конфлікту, забезпечуючи повагу до принципів міжнародного права та Статуту ООН.

— Республіка Ірак має великий досвід у гуманітарному розмінуванні. Яким є потенціал співпраці в цій сфері між Іраком та Україною і чи є кроки в цьому напрямку?

— Безперечно, наша країна постраждала від воєнних лихоліть і їхніх трагічних наслідків. У результаті Ірак набув чимало досвіду у сфері боротьби з мінами та забрудненням довкілля і готовий поділитися ним з Україною в межах поглиблення двосторонньої співпраці у галузі охорони довкілля, зміни клімату, розмінування та його негативного впливу, а також процесу очищення сільськогосподарських угідь, застосування інноваційних технологій для подолання проблем, пов'язаних із негативними наслідками кліматичних змін, зокрема забрудненням повітря, дефіцитом води і погіршенням її якості, та інших екологічних проблем.

Посольство раніше зверталось до МЗС Іраку на прохання української сторони щодо можливості надати допомогу у використанні досвіду Іраку у сфері розмінування, і іракська сторона висловила готовність співпрацювати з Україною у цій сфері відповідно до міжнародних конвенцій. Зі свого боку, Посольство звернулося до МЗС України з проханням надати пропозиції української сторони щодо цього питання. Варто зазначити, що Україна порушила тему сприяння використанню іракського досвіду у сфері розмінування й під час нашої зустрічі з тодішнім Спеціальним представником України з питань Близького Сходу та Африки Максимом Субхом 30 квітня 2024 року.

— Україна та Республіка Ірак уже багато років співпрацюють у торговельно-економічній сфері. Яка роль Посольства у зміцненні й розвитку цієї взаємодії та збільшенні обсягів двосторонньої торгівлі?

— Через активний діалог з українською стороною Посольство працює над стимулюванням торговельно-економічної співпраці та збільшенням показників двосторонньої торгівлі. Цього можна досягнути завдяки розширенню товарних позицій, зокрема це стосується сільськогосподарської, продовольчої та промислової продукції, якої потребує іракський ринок, а також усуненню посередників із процесу торговельно-економічної взаємодії між двома країнами, відновленню діяльності Іраксько-Української ділової ради та заохоченню компаній і підприємців обох країн до участі в економічних виставках

і конференціях в Іраку та Україні. Водночас варто враховувати, що переважна частка в іраксько-українському торговельному обміні належить саме приватному сектору обох країн. Зокрема, є низка українських приватних підприємств, які провадять торговельно-економічну діяльність в Іракському Курдистані. Українські компанії долучалися до реалізації невеликих проєктів житлового будівництва в Багдаді, а також проєктів зі спорудження доріг, відновлення електромереж і розроблення нафтових родовищ на Півдні Іраку.

— Помітною є зацікавленість Посольства у проведенні зустрічей із керівниками українських університетів та інститутів. Якими є пріоритети розширення Вашої співпраці з українськими ЗВО? Чи є плани щодо розвитку спільних освітніх програм або наукової співпраці, що сприяло б поглибленню академічного обміну та зміцненню культурних зв'язків між країнами?

— Посольство надає великого значення розвитку співпраці між Іраком та Україною в освітній, науковій і академічній сферах, що підтверджують численні зустрічі з представниками Міністерства освіти і науки України. Під час зустрічей обговорюють шляхи розвитку двосторонньої співпраці в цих галузях, стимулювання реалізації Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та Міністерством вищої освіти і наукових досліджень Республіки Ірак про співробітництво в галузі освіти і науки від 2013 року, розширення прямих зв'язків і академічної взаємодії, а також перспективи обміну науковим досвідом і проведення спільних наукових конференцій між авторитетними університетами Іраку та України. Посольство також здійснило численні візити до відомих українських університетів і прийняло багатьох очільників закладів вищої освіти для обговорення питань, що стосуються навчання іракських студентів в українських освітніх закладах і шляхів подолання труднощів, із якими вони стикаються в Україні, а також можливостей поглиблення співпраці між університетами обох країн, зокрема щодо обміну науковим і академічним досвідом, навчальними програмами, дослідженнями й науковими кадрами, проведення курсів підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, обміну візитами та встановлення побратимських відносин між успішними українськими й іракськими університетами.

— Культурна дипломатія відіграє важливу роль у поглибленні взаєморозуміння та зміцненні двосторонніх відносин. Які ініціативи планує здійснити Посольство Республіки Ірак в Україні на шляху до ширшого ознайомлення української громадськості з культурною та цивілізаційною спадщиною Іраку?

— Серед завдань, покладених на Посольство, — ознайомлення дружнього українського народу з цивілізацією Межиріччя та культурним надбанням сучасного Іраку, зокрема фольклором та образотворчим мистецтвом, через проведення заходів у межах культурної дипломатії в Києві й інших містах України. Однак складні обставини, в яких перебуває Україна, перешкоджають організації масштабних заходів, подібних до тих, які проводили до початку війни: художніх виставок, концертів, культурних фестивалів, театральних вистав та інших заходів, що їх Посольство проводило як самостійно, так і спільно з українською стороною чи посольствами братніх і дружніх країн, акредитованими в Україні. До прикладу — Міжнародний фестиваль Ноу-руз і фестиваль культур народів світу «OUTLOOK World Culture Festival». Відповідно до актуальних умов Посольство приймає науковців, дослідників, представників ЗМІ, студентів українських університетів для ознайомлення з культурними заходами, що проходять у Посольстві з різних нагод, серед яких День Багдада, День іракської дипломатії тощо. Дипломатичне представництво також узяло участь у благодійному ярмарку «Charity Fair 2024», на якому іракський презентаційний стенд схвально сприйняла українська й іноземна аудиторія.